

Wrocław, dnia 14 czerwca 2018 r.

Stowarzyszenie Inwestorów
Indywidualnych

Pani
dr hab. Teresa Czerwińska
Minister Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Pismo znak: znak: FN6.700.8.2017

w nawiązaniu do pisma z dnia 25 maja 2018 r., znak FN6.700.8.2017, z prośbą o zgłaszanie ewentualnych uwag do poprawionego projektu ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych, na wstępie raz jeszcze pragnie zaakcentować, iż wprowadzenie dodatkowego powszechnego modelu długoterminowego oszczędzania w ramach III filaru systemu ubezpieczeń społecznych jest inicjatywą jak najbardziej społecznie potrzebną. Należyście przygotowana ustawa o pracowniczych planach kapitałowych może wypełnić tę lukę w systemie. Przechodząc do oceny projektu przedmiotowej ustawy Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych pragnie przekazać następujące uwagi i propozycje zmian.

I. Wiek uprawniający do wypłaty środków

Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych w dalszym ciągu pozostaje na stanowisku, że wiek po osiągnięciu którego uczestnik PPK mógłby być uprawniony do otrzymania wypłaty z oszczędności zgromadzonych w PPK powinien wynosić co najmniej 65 lat, zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. W ocenie opiniującego nie stałoby to w sprzeczności z regulacjami dającymi prawo przechodzenia na emeryturę we wcześniejszym wieku. Środki zgromadzone w PPK powinny służyć jako zabezpieczenie finansowe, w okresie gdy dana osoba nie będzie już zdolna uzyskiwać dodatkowych dochodów lub też gdy będzie miała ograniczone możliwości ich uzyskiwania. Osoby w wieku 60 lat, nawet jeśli czasami nie są już w stanie wykonywać pełnoetatowej pracy, bardzo często dorabiają przy pracach dorywczych. Ponadto, sam ustawodawca zakłada, że środki zgromadzone w PPK, generalnie będą wypłacane przez 10 lat. Tymczasem średnia długość życia w Polsce w przypadku kobiet wynosi ponad 81 lat, a mężczyzn – ponad 73 lata. W sytuacji wypłacania środków zgromadzonych w PPK już od 60 roku życia, można przypuszczać, że w przypadku niektórych osób środki z PPK skończą się zanim rzeczywiście staną się konieczne do zabezpieczenia sytuacji finansowej „na emeryturze”.

W związku z powyższym Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych proponuje, by art. 3 ust. 1 projektu ustawy o pracowniczych planach kapitałowych (dalej „PPK”) otrzymał następujące brzmienie: „PPK jest tworzony w celu systematycznego gromadzenia oszczędności przez uczestnika PPK z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez niego 65 roku życia”.

II. Forma oświadczenia woli w sprawach dotyczących PPK

Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych w dalszym ciągu podnosi również zastrzeżenia do sposobu sformułowania art. 4 ust. 1 projektu ustawy w zakresie stanowiącym o formie w jakiej Uczestnik PPK będzie mógł składać oświadczenia woli dotyczące PPK. Przepis ten stanowi, że *„W sprawach dotyczących PPK uczestnik PPK składa oświadczenia woli w formie elektronicznej pozwalającej na utrwalenie ich na trwałym nośniku wybranej instytucji finansowej”*. Należy zauważyć, że forma elektroniczna składania oświadczeń woli została na nowo zdefiniowana w art. 78¹ § 1 kodeksu cywilnego. Zgodnie z jego treścią *„Do zachowania elektronicznej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym”*. Łączne rozumienie tych przepisów prowadzi do wniosku, że w sprawach dotyczących PPK należy składać oświadczenia woli w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie ich na trwałym nośniku wybranej instytucji finansowej i opatrzenie ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Jedynie powyższy sposób interpretacji normy prawnej z przywołanych przepisów zapewnia bowiem systemową zgodność regulacji prawnych. Jeżeli zamiarem ustawodawcy jest dopuszczenie składania oświadczeń woli w postaci elektronicznej (a nie w formie elektronicznej), przepisy ustawy o PPK należałoby oprzeć o regulację dotyczącą formy dokumentowej czynności prawnych (vide: art. 77² i art. 77³ kodeksu cywilnego).

III. Dopłata roczna do PPK

Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych podtrzymuje również swoje uwagi dotyczące finansowania dopłaty rocznej z Funduszu Pracy (art. 33 ust. 1 projektu ustawy o PPK). W ocenie opiniującego nie jest zasadnym rozwiązaniem finansowanie dopłaty rocznej z środków pochodzących z Funduszu Pracy. W tym miejscu raz jeszcze należy zwrócić uwagę, że jest to fundusz celowy, z którego środki winny służyć wspieraniu bezrobotnych i ich aktywizacji zawodowej, w szczególności poprzez zasiłki dla bezrobotnych, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia i przekwalifikowywanie bezrobotnych, rozwój poradnictwa zawodowego, nie zaś premiowaniu osób już zatrudnionych dopłatami do gromadzonych przez nich środków na zabezpieczenie emerytalne.

Nie należy również zapominać, że środki gromadzone w Funduszu Pracy pochodzą ze składek obowiązkowo płaconych przez pracodawców, co de facto oznacza, że pracodawcy sfinansują nie tylko składkę podstawową, ale również dopłatę roczną, która zgodnie z założeniami do projektu ustawy miała stanowić zachętę do oszczędzania w ramach PPK finansowaną przez Państwo, a nie przez pracodawców.

IV. Ochrona roszczeń uczestników o wpłaty na rzecz PPK

W ocenie opiniującego dopracowania wymagają także przepisy służące ochronie roszczeń uczestników PPK z tytułu wpłat na rzecz PPK. Za słuszne rozwiązanie należy przyjąć rozwiązanie, przyjęte w art. 30 ust. 3 projektu ustawy o PPK zgodnie z którym bieg przedawnienia tego rodzaju roszczeń, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu także w okresie zatrudnienia w podmiocie, który jest obowiązany do dokonywania wpłat. Zdaniem Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych warto również dostosować okres przedawnienia roszczeń z tytułu wpłat do PPK, o którym mowa w art. 30 ust. 2 projektu ustawy o PPK do nowych regulacji kodeksu cywilnego projektowanych w tym zakresie, wydłużając go do sześciu lat.

Mając nadto na uwadze, że uczestnicy PPK mogą być zmuszeni samodzielnie dochodzić roszczeń z tytułu nieodprowadzonych przez pracodawcę wpłat do PPK zasadnym wydaje się, by pracodawca miał obowiązek przekazywania im pełnej treści umowy o prowadzenie PPK zawieranej na rzecz danego uczestnika PPK z instytucją finansową. Jest to bowiem podstawowy dokument prywatny z którego

pracownik będzie wywodził swoje roszczenia przed sądem. Bez uprzedniego dostępu do tego dokumentu dochodzenie roszczeń może być utrudnione. W kontekście powyższego za niewystarczające należy uznać uregulowanie art. 14 ust. 4 ustawy o PPK wprowadzając w jego miejsce co najmniej obowiązek udzielenia wskazanych w nim informacji, a de facto postulowane byłoby nałożenie obowiązku na pracodawcę przekazywania uczestnikowi PPK zawartej na jego rzecz umowy z instytucją finansową. Ewentualnie należałoby rozważyć, czy w art. 22 projektu ustawy o PPK, obok obowiązków informacyjnych, nie nałożyć na instytucję finansową obowiązku udostępnienia uczestnikowi PPK treści umowy o prowadzenie PPK zawartej z jego pracodawcą.

V. Wyznaczona instytucja finansowa

W art. 50 projektu ustawy o PPK ustawodawca proponuje by wyznaczoną instytucją finansową było TFI, którego większościowym akcjonariuszem jest PFR. Zdaniem opiniującego rozwiązanie to nie jest właściwe, a w szczególności nie jest rozwiązaniem rynkowym. W ocenie Stowarzyszenia powinien działać w tym przypadku mechanizm zbliżony do tego, który jest stosowany w przypadku przenoszenia np. klientów biur maklerskich (w przypadku gdy dane biuro decyduje o zamknięciu swojej działalności detalicznej), gdzie wszystkie biura maklerskie spełniające właściwe wymogi ustawowe mogą ubiegać się o przejęcie klientów domu maklerskiego wycofującego się z działalności. Podobny mechanizm powinien funkcjonować w stosunku do wszystkich TFI obecnych na rynku. Wyznaczona instytucja finansowa nie powinna być w tym przypadku w żaden sposób uprzywilejowana wobec pozostałych TFI obecnych na rynku.

VI. Sfinansowanie wkładu własnego na cele mieszkaniowe ze środków z PPK

Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych podtrzymuje swoje stanowisko, że wypłata środków zgromadzonych przez Uczestnika PPK, w przypadku, gdy dokonywana jest w celu pokrycia wkładu własnego w związku z zaciągnięciem przez uczestnika PPK kredytu udzielonego na sfinansowanie inwestycji dla celów mieszkaniowych powinna być pomniejszona o wartość składki powitalnej i sumę dopłat rocznych. Opiniujący podtrzymuje stanowisko, iż głównym celem ustawy o PPK powinno być długoterminowe, systematyczne gromadzenie środków, które mają następnie służyć jako „zabezpieczenie emerytalne”. Proponowane brzmienie art. 92 projektu ustawy o PPK wprowadza tymczasem jako drugi równorzędny cel oszczędzanie na zakup nieruchomości do celów mieszkaniowych współfinansowane przez Państwo.